

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Archi-||dioeceseos || Colonien-||sis Descriptio || Historica

Henriquez a Strevesdorff, Martinus

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Archidioeceseos Coloniensis Pars Rhenana.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12065

ARCHIDIOECESIOS
COLONIENSIS
PARS
RHENANA.

A Iove principium sumens, Patriota, laboro
Prisca Colonorum monumenta, statumq; situmq;
Et sacrum Vbiaca tractum Regionis ab imâ
Pandere sede, jubet Dio mens ebria Phœbo.
Archidioecesin, cuius fuit Incola quondam
Vbius, & circum Rhenanus cingit Horizon,
Inq; duas bino distinguitur ordine partes:
Qua pars est supra, rauci stridente Mosella
A ripa, sese famosam extendit ad Urbem
Agrippinatum, juxta Lunaria Rheni
Littora, nativas quâ suscipit Eiflia cunas,
Montibus aërys, clivisq; extantibus altum
Surgit, & humanos ingentia voluit in usus
Marmora, trans Fluvios Rhenumq; Aramq; rubello
Albelloque mero ditat recreatq; Colonos.
Ast ubi Silvestri protuberat Eiflia fœtu,
Diversas præter Sylvas, & Lustra ferarum
Ferri etiam varias, chalybisq; auriq; fodinas.

Nutrit

ARCHID. COLO $\frac{1}{2}$ V.

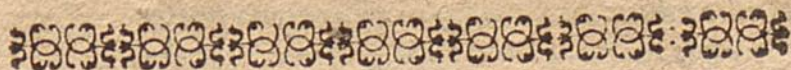
Nutrit, & hinc Rheni flumen Nersamq; Nacumq;
Stridentemq; Aram spumantem exhaustit & Erffiam.

Iam qua pars infra est, plenis pinguis campis
Frumenta educit, solâq; capefcit agrorum
Fertilitate sibi magnarum Encomia Laudum,
Tota Diœcesis denas complectitur octo
Urbes; hinc quatuor sexagintaq; Profani
Et sacri existunt Dominatus, insuper ist hoc
Viginti in Gremio Satrapatus continet, inter
Singula qua claras præter villasq; domosq;
Centum Nobilium quadragintaq; coruscant
Sedes, & celsis illustres turribus Arces
Cis Rhenum indigetes sacra Regionis, ut extat.
Antiqui dixere Vbios, quæis cœlicus ille
Cum Iulij, Eiflis, Angrivarijsq; alijsq;
Gentibus adjunctis, Montesq; habitantibus olim
Cœlica divini primus mysteria Verbi
Tradidit æthereo Maternus Episcopus ore,
Imbutisq; fide sacram Baptismatis undam
Contulit, atq; prior ter dignam Præsule Sedem
Agrippinensi (a) demum fundavit in urbe;
Papa Zacharias (b) Caroli qui tempore quondam
Martelli uixit, dum Mitram Agilolphus haberet,
Archi-Patriæ summam nomen conjunxit, & inde
In Cathedrâ primus fuit Archi-Episcopus ille,
Gregorius Quintus! (c) quando Otto Tertius alto
Extitit Imperio Augustus, divusq; Heribertus
Rottenburgensis Comes Archi-Episcopus esset,
Electoratus Cathedram insignivit honore,
Post Nonus Leo Papa (d) prius prænomine Bruno
Dagsburgus Comes, antiquo qui Presbyter ævo
Metropolitanus, Tullensis Episcopus, exin
Pontificale pedum gestando Favoribus auxit
Electorum, Hermannii de stirpe Palati

Tempore

[a] An, 96. [b] An, 748. [c] An, 1000. [d] An, 1049.

*Tempore, perpetuo quò Princeps Imperialis,
Italia, ac Titulo Archi Cancellarius esset,
Pileoli Rubri frueretur Iure Dynasta,
Sancti Ioannis Portam nempé antè Latinam.*

WESTPHALIA.

Westphalam, à Niveo qua vox est dicta *Caballo.*
Possedit quondam Henricus Leo nomine, Princeps
Germanus, verum cum lese, Criminis alti,
Maestatis erat, banni Reus atq; Rebellis
Proscriptus Regno Friderico à Casare, sacri
Imperii charus tum Cancellarius, idem
Princeps Elector, dictus Philippus ab Heinsberg,
Pro certa summa, tractando exinde Ducatum
Vestphalia, Angariaq; simul sibi quasit, atq;
Desuper accepit firmam de Casare Bullam,
Ex hoc dotata est Vbiorum Ecclesia Princeps
Fundatore novo, binis Regionibus hisce:
Archidicepsi hinc firmo sunt foedere nexi
Hi Patria tractus memorati (a) Principis a vo,
Id quod ad illius monstrant Epitaphia versus:
Accipe collatum tibi per me, Petre ducatum
Quem quinquaginta Marcarum millibus emi.
[a] 1180.

ANGARIA.

Gentes Angarij, Augusto regnante, Visturgim
Inter & Amisiam fixos habuere Penates,
Lippia quà nunc est, & Ravensperga, sed acri

In loca, Boructera habuit qua Natio, pridem
 Grassati motu, scit Lippia, Raurica novit
 Silva Nemusq; suis post ascripsere trophais,
 Hujus erant Populi genuina insignia, & illis
 Gaudet adhuc, hodie magnus qua cetera prater
 Dux gerit Angaria: Foliorum, gemina Nympha,
 Nempè Trias, putridis qua producuntur ab undis,
 Et supra in cordis formam se spontè figurant.

ARNSBERGA.

HOc in Circuitu, veterum quod grammata tradunt,
 In pago Angariae situs est Comitatus, & audit
 Arensberga, cui juncta Vrbs, & montis in alto
 Electoralis Residentia vertice Castrum,
 Ad Ruram, antiquis alias qui dictus Erygnis,
 Et propè Meschedam gelidis altisq; susurrat
 Montibus, atq; infra Rurordam gurgite fracto
 Labitur in Rhenū, Comes hūc Godefridus ab Arnsberg
 (Cliviaca de stirpe domus, dum Conjugis Anna
 Viveret in sterili thalamo, Patris ultimus Heres,
 Bini etiam canos rugis subeuntibus annos
 Vidissent pariter) Comitatum mentis in unum
 Sensum Nobilibus coeuntibus, Urbibus unum
 In votum tractis, Cunoni Prasulis amplo
 Ecclesiaq; Vbia Rectori (a) stante refusi
 Auri promisso, cum cunctis urbibus, altis
 Castellis, Pagis, Ditionibus, in super omni
 Iure dedit vivus, vivusq; hac contulit uni
 Omnia. Nec multo post rapto funere (b) summus
 Prasul Agrippina, Comitiva insignia dicta
 Ducere contendit, restratam nempè volucrem
 Divisamve Aquilam, cujus de nomine nomen
 Adlersbergā

[a] An. 1368, 25. Aug. [b] 171,

*Adlersberga gerens Aquila quasi monte notatur.
 Hi trans-rhenani tractus & VVestphala rura
 Eductis florent clivis, venantibus, undis,
 Piscinis, variisq; feris, & aluminis usq;
 Et plumbi pollent ferrisq; salisq; fodinis.*

STRUCTURA.
 ECCLESIAE CATHEDRALIS
 COLONIENSIS

*C*Larus, ab Hochstadio Conradus Episcopus, Heros
 Argenti multi, multi Possessor & auri
 Admirandi Operis Fanum, Turrimq; bisulcam
 Metropolitanam nil parcens sumptibus Aedem,
 Octavum mundi Miraculum orditur ab imo
 In Babyloniacam fundamine ducere molem,
 Cujus adhuc nemo vidit, nec forte videbit
 Finem, ni Magni quis Mæcenatis obire
 Munus amet quondam, Fabricaq; coronida neçtat.

*Iamq; loci in justum tracto curvamine gyrum,
 Et posito utrimvis prospectu, Magnus in Vrbe
 Archipater primum, Clero populoq; frequenti
 Solenni applausu lapidem spectante profesta
 Virginis in Cælos assumpta lace locabat,
 Sicut adhuc hodie sub fornice cernimus alta
 Quà Rectoratus sacri pendere Bacillos
 Inscriptum monstrat carmen, quacunque stupendis
 Innumerisq; dies præsens Altaria donis
 Ornabat summos imosque offerre movebat,
 Sic structura omnem producebatur in horam,
 Grandior ut moles, moles pretiosior omni
 Europâ nusquam fuerit reperirier, ipsum
 Ad finem Artificum manibus si ducta fuisset:*

Principium

Principium major sumpsit Campana sub Annum
 Cernis ut hic infra, (a) sed postea (b) fusa recenter,
 Continet ad libram bis centum pondia centum,
 Vigi nti quatuor, prater Crepitaculum, & hoc bis
 Pondo ducenta tenet, superat gravitate Falerni
 Quinq; & plaustra decem: verum semel altera centum
 Centusses & viginti sub mole recenset.

O serum mundi Miraculum! nobile Fanum!
 Fanum Augustum, ingens, centum sublime columnis,
 Ara admirando Salomonis & amula Templo!

Hac in structura sub Principe Principis Æde
 (Primus Apostolico qui fulget in ordine Petri
 Multorum juxta procerum Comitumque, Ducumque
 Et Prelatorum monumenta è Marmore & Ære;
 Rugravius sacro ritu de Dasselien, Archi-
 Prasul Reinoldus, Friderici Casaris olim
 Primi supremus cum Cancellarius esset,
 Insigni, ut dictum, cultu, Reverentia, Honore

Affer vanda dedit Sanctorum Corpora Regum,
 Constantinopolim qua primum maxima summi
 Sancta Helena Imperij Regina Eustorgius inde
 Post Mediolanum antistes devexerit Urbem,

Hinc Barbarossa Friderico à Casare Primo,
 Obsidione gravi dum quassaretur & armis
 Vrbs Mediolanum, Theaurum hunc, transtulit Archi-
 Prasul Agrippinas Vbiam Reinoldus ad Urbem,
 Quam nunc perspicuo cancellis clausa sacello, in
 Æde Cathedrali sancte asservata coluntur
 Inco.rupta, hodie devoto cordis & oris
 Affectu, longè peregrina à plebe quot annis
 Visuntur (taceo magnos Heroas) ab ipsis
 Prasertim Vngarie Populis, qui quolibet Anno
 Septeno, ingenti numero hanc ducuntur ad Urbem
 Agrippinatum, visuri supplice tantas

Pectore

[a] An. 1437. [b] An. 1447.

DESCRIPTIO.

9

Pectore Reliquias, quas exprimit hocce Pœma.

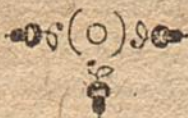
CORPORA SANCTORUM LOCULUS TENET ISTE
MAGORUM.

*Hi sunt, Eois feri de partibus Orbis
Qui peregrè in Bethlem felici sidere ducti,
Et procumbentes curvato poplite Christum
Numen adorarunt, ultroque ardentè apertis
Thesauris, olli denaria terna tulerunt,
AURUM, quo magnum (sic fert sacra Pagina) REGEM,
MYRRHAM, qua mortalem HOM. NEM, THUS denique
CHRISTUM*

Quo demonstrabant, VERBUM inscrutabile PATRIS.

*Hoscè quis attonito non pectore & ore stupefcens,
Exclamet! quo tanta Fides spiramine vobis,
Vos Alienigenæ, quantam non Hospes in omni
Israël invenio, STELLA præunte petitos
Bethlemij subière Lares, Regumque supremum
Regem, in Praesepi folio, Sapientiam in ipso
Infante, in mortali Homine, immortale supino
Poplite adorarunt Numenque, Deumque Triunum.*

*Quare Divorum sicut Trias ista Magorum
Mystica de sacris Thesauris Mûnera CHRISTO
Obtulit usque DEO, sic nos duntaxat ab imis
Visceribus Cordis promamus dona perenni
Digna DEO, utq; Ducem STELLAM hi, sic sidere fausto
Iustitia SOLEM nos ultrò & spontè sequamur,
Et CHRISTUM, obscuro quem nunc anigmate clausum,
De facie ad faciem cernamus, & usque supremi
In Regum REGIS regno sine fine fruamur,*

STATUS